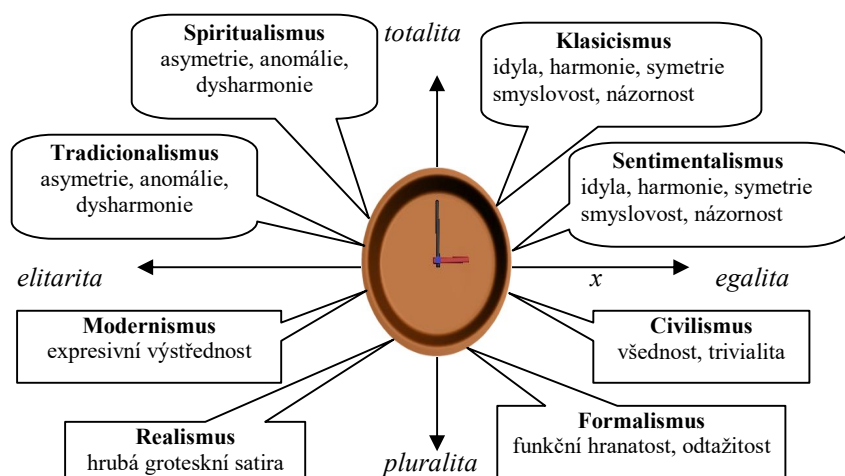

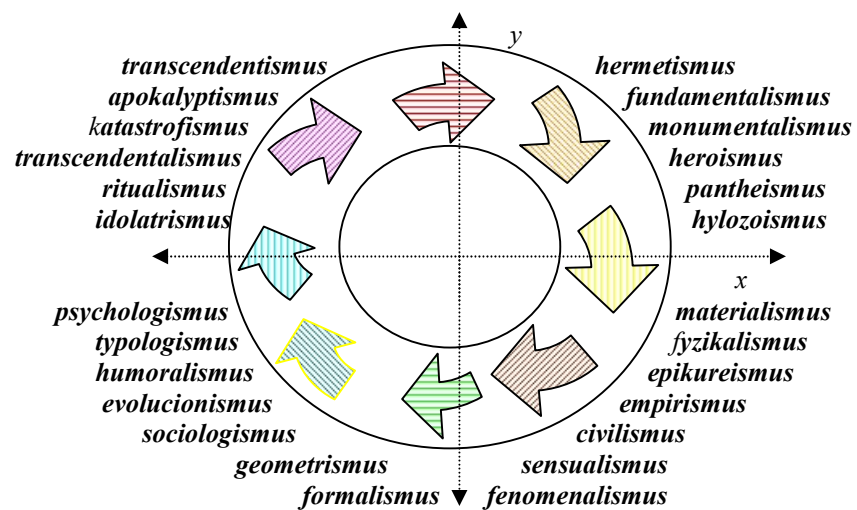
Formální axiomatizace ideačního prostoru literárních trendů

Vhodný formalismus k diagnostice trendů ukazuje náčrt v tab. 64. Podává schematický diagram k popisu obvyklého chronologického sledu směrů během jednoho světlého půlstoletého hospodářského cyklu. Vzhledem k vhodné analogii s tikáním civilizačních hodin je možno se pro názornost uchýlit k pracovním termínům jako **ciferník** (angl. *dial*). Směry krouží jako ručička hodinek ve větších a větších cyklech, což nám umožňuje lišit a odměřovat jejich standardní polohy. Každý díl ciferníku ohlašuje nějaký denní čas, rozbřesk, svítání, ráno, poledne, podvečer a půlnoc. Každá generace posouvá ručičku o jeden díl dál do vyššího cyklu.

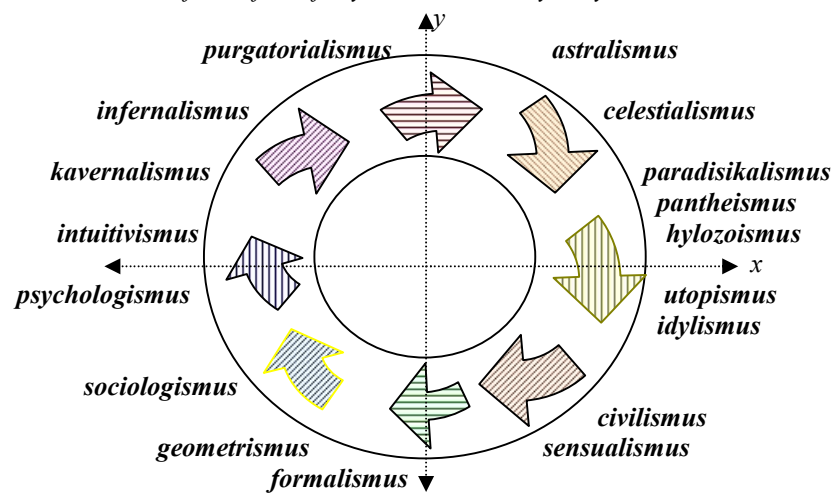
Literární trendy jsou na tab. 64 promítnuty do téhož **ideačního prostoru**, jaký jsme použili v popisu typologii ekonomik a politických zřízení. Předmětem sporu mezi směry je totiž stále, jak deformovat sociální a hospodářské těleso vzhledem osám x a y . První osa x vyjadřuje tvar sociální pyramidy vzhledem k dichotomii protikladných parametrů *elitarita/egalita*, druhá osa y činí totéž vzhledem k parametrům *totalita/pluralita*. Načrtnutý diagram sleduje směnu trendů v sledu od klasicismu do spiritualismu, ale pouze ve světlých cyklech kulturního rozkvětu. Kanonický průběh trendů v temných cyklech je podobný, ale je silně kolorován do temných barev. Tu a tam analogie světlých a temných cyklů napomáhá snazší orientaci, ovšem na úkor příležitosti směrových pojmů. Proto přiložená tab. 65 doplňuje hodinové schéma souběžným porovnáním filosofických směrů v obou cyklech.

Tab. 1. Ideační prostor literárních trendů

Ciferník filosofických trendů v světlých cyklech

Tab. 2. Topologie filosofických světů v temných cyklech

Výtah ze studie Pavla Bělička *Encyklopedie soustavné literární vědy III, Literární historie*. Praha 2011, pp. 249-251